

VERGİLENDİRMEDE ÇARESİZLİK

Özet: Kurgulanan düzen içinde vergilendirme konusunda dokunulamayan alanlar ve dokunulamayan kişiler nedeniyle hareket alanı çok daralmıştır. Yapılacak her düzenlemenin önünde önemli sınırlamalar vardır. Bu nedenle İktidar için “vergilendirmede çaresizlik” söz konusudur. Yazımızda bu açmazı açıklamaya çalıştık.

I- Bütçe Gelirleri İçinde Verginin Yapısı:

Vergilendirme kapasitesini, devleti yöneten siyasi iktidarın belli bir dönemde vergilendirebileceği ekonomik değerlerin toplamının üst sınırı olarak tanımlayabiliriz. Bu aşamada, vergilendirme kapasitesinin kullanımında siyasi tercihler devreye girmektedir.

Vergilemeye konu edilen kaynak, vergilendirme kapasitesini etkileyen en önemli unsurlardan birisi olduğu gibi, iktidarların vergileme tercihlerinin de önemli bir göstergesidir. Verginin gelirden, servetten, harcamalardan ve işlemlerden alınması, tercihin toplumsal etkilerini de şekillendirmektedir.

İktidarların vergilendirme tercihlerinde keyfi davranmasını önlemek için vergilendirme ilkeleri tanımlanmış ve bunlar birçok ülkede yasal düzenleme konusu olmuştur. Anayasamızın 73. maddesi de bu doğrultuda yapılan bir düzenlemedir.

Ülkemizde içinde bulunduğumuz ekonomik krizin uzun dönemli bir hal alması, kaynak yaratma ihtiyacının hayati önem taşımasına yol açmıştır. Bu gibi durumlarda iktidarlar tarafından başvurulacak önlemler iki yönlüdür:

- Kamu gelirlerinin artırılması veya
- Kamu harcamalarının kısılması.

Uygulanabilecek en etkili yöntem, her iki önlemin de aynı anda

uygulamaya alınmasıdır. Buna karşın, ülkemizde son dönemde harcamaların kısılması yönündeki kararlar oldukça nadirdir ve hiçbir şekilde etkili değildir; bu nedenle ihtiyaç, kamu gelirlerinin artırılması tercihiyle giderilmeye çalışılmaktadır. Kamu gelirlerinin en önemli kaynağı vergileridir. Son dönemde İktidar tarafından getirilen her yeni vergi düzenlemesi, vergilendirme ilkelerine uygun, kapsamlı, üzerinde düşünülmüş, tartışılmış, bilimsel olmaktan ziyade; sadece belli alana ve seçilmiş bir kitleye yönelik ilave ödeme yükümlülüklerinden oluşmaktadır. Zaman zaman kamuoyuna “vergi reformu” adı altında tanıtılarak yapılan düzenlemeler, vergilendirme ilkelerine uygun bir yenileme ya da yeniden yapılandırmadan ziyade, bahsedilen kitleye ilave ödeme yükümlülükleri getiren yasal hükümlerden ibarettir. Bu tip düzenlemeleri gerçek anlamda “reform” olarak nitelendirebilmek mümkün değildir. Vergi tabanının bu şekilde dar tutulması, toplanacak tutarın ötesinde, gelir dağılımındaki adaletsizlik, alım gücünün düşüklüğü, işsizlik gibi var olan ve kronikleşen ekonomik sorunları daha da derinleştirmektedir. Vergi tabanının darlığı ve vergilendirilecek alanların statikleşmesi, yani değiştirilememesi sorunlarının temel nedeni, İktidar tarafından belirlenen ve izlenen siyasi politikalar nedeniyle zaman içinde “dokunulamayan alanlar” ve “dokunulamayan kişiler” yaratılmış olmasıdır. Benimsenen ideolojinin yanı sıra seçmen baskısı da bahsettiğimiz statikleşmeyi kronik hale getirmekte; vergilendirme alanının sınırlı kalmasına ve “vergilendirmede çaresizliğe” işaret etmektedir.

II- Vergiyi Kim Ödemektedir?

Ülkemizde vergi gelirleri, genel bütçe gelirleri içinde her zaman büyük bir paya sahip olmuştur. Verginin kamu gelirleri içinde oranının yüksekliği, vergilendirme kapasitesinin sınırı için de önemli bir göstergedir. Yıllar itibarıyla vergi gelirlerinin genel bütçe gelirleri içindeki payı, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının yürürlüğe girdiği 1950 öncesinde

dalgalı bir seyir izlerken, 1950 sonrasında görece istikrarlı bir yapıya kavuşmuş ve %71-%93 arasında yüksek bir oran oluşturmuştur. Söz konusu oran, 2023 yılı için %89'dur.[\[1\]](#)

Genel bütçe gelirlerinin vergi dışındaki diğer kaynakları, "teşebbüs ve mülkiyet gelirleri", "alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler", "diğer gelirler (faiz, pay ve cezalar)", "sermaye gelirleri" ve "alacaklardan tahsilatlar"dır. Vergi gelirleri dışındaki en büyük kaynağı, faiz, pay ve cezalardan oluşan diğer gelirler oluşturmaktadır. 2007-2023 yılları arasında bu kalemdaki tutarların genel bütçe gelirleri içindeki ağırlığı %6 ila %10 arasında değişmiştir. Sonuçta, genel bütçe gelirlerinin ana kaynağı vergi gelirleridir.

Ödenen vergi toplamının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı olarak tanımlayabileceğimiz vergi yükü, OECD ülkelerinde 2020, 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla %33,6; %34,2 ve %34,0 iken, Türkiye'de aynı yıllardaki oranlar sırasıyla %23,9; %22,8 ve %20,8 olarak gerçekleşmiştir.[\[2\]](#) Bu oranlara bakınca, vergi tahsilatının Türkiye'de görece düşük olduğu söylenebilir. Ancak, gelir dağılımının fena halde bozuk olduğu, kayıtdışı ekonominin devasa boyutlara vardığı, muafiyet ve istisnalar nedeniyle başta büyük ölçekli firmalar olmak üzere vergi ödemeyen ya da çok az ödeyen ciddi bir kitlenin varlığı, söz konusu rakamların sadece şekilden ibaret olmasına yol açmaktadır. Zira, ülkedeki vergi yükü ile tek tek kişilerin katlandığı vergi yükü arasında diğer ülkelerle karşılaştırma yapılamayacak kadar büyük farklılıklar vardır.

Ülkemizde tahsil edilen vergilerin dikkate alındığı bir değerlendirme yapılacak olursa, şu soru ortaya çıkmaktadır: Bu vergiyi kimler ödemektedir?

Bu sorunun yanıtı için öncelikle ödenen vergilerin bileşimine bakmak gerekir. Yapacağımız değerlendirmede, halihazırda sahip olduğumuz son veriler olan 2023 yılı esas alınacaktır. Zira yakın dönemde, diğer yılların verileri de 2023'ünkilerden önemli bir farklılık göstermemektedir.

2023 yılı itibariyle gerçekleşen vergi gelirleri tahsilatı toplamda 4.501.109.421.000 TL'dir (mahalli idare gelirleri hariç). Söz konusu tahsilat tutarlarının vergi türleri itibariyle dağılımı aşağıdaki gibidir[3]:

	(TL)	(%)
1. Gelir, Kar ve Sermaye Kazançları Üzerinden Alınan Vergiler	1.480.362.465.000	32,89
a. Gelir Vergisi	694.044.298.000	15,42
b. Kurumlar Vergisi	786.318.167.000	17,47
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	74.565.767.000	1,66
a. Veraset ve İntikal Vergisi	4.237.750.000	0,09
b. Motorlu Taşıtlar Vergisi	70.252.809.000	1,56
c. Değerli Konut Vergisi	75.208.000	0,01
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	1.628.632.478.000	36,18
a. Dahilde Alınan KDV	505.496.321.000	11,23
b. Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)	928.197.438.000	20,62
c. BSMV	132.741.766.000	2,95
d. Şans Oyunları Vergisi	28.401.641.000	0,63
e. Özel İletişim Vergisi	16.650.454.000	0,37
f. Dijital Hizmet Vergisi	10.310.430.000	0,63
g. Konaklama Vergisi	6.834.424.000	0,04
h. Diğer	2.000	0,00
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	1.095.083.518.000	24,33
a. Gümrük Vergileri	142.371.845.000	3,16
b. İthalde Alınan KDV	949.509.565.000	21,10
c. Diğer	3.202.109.000	0,07
5. Damga Vergisi	82.601.994.000	1,83
6. Harçlar	129.718.272.000	2,88

7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	10.144.929.000	0,23
---	-----------------------	-------------

Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere, toplam vergi gelirlerinin içinde gelir ve kurumlar vergisinin payı %32,89; dahilde ve ithalde alınan KDV'nin payı %32,33; ÖTV'nin payı da %20,62'dir. Bu üç vergi, toplam vergi gelirlerinin %85,84'ünü oluşturmaktadır. Tabloyu başka bir açıdan değerlendirirsek, gelir, kar ve sermaye üzerinden alınan doğrudan vergilerin oranı %32,89; işlem ve harcamaya dayalı dolaylı vergilerin oranı %65,45; servet (mülkiyet) üzerinden alınan vergilerin oranı da %1,66'dır.

Ülkemizdeki vergi sistemi büyük ölçüde dolaylı vergilere dayanmaktadır. Servet üzerinden alınan vergiler ise yok denecek kadar azdır. Servet vergilerinin neredeyse tamamını motorlu taşıtlar vergisi oluşturmaktadır. Yukarıdaki tabloda yer almayan, 2023 yılında mahalli idarelerin tahsil ettiği mülkiyet üzerinden alınan vergiler toplamı ise 31.291.454.000 TL'dir. Bu tutarın, 23.172.526.000 TL'si bina vergisi; 7.792.420.000 TL'si arsa vergisi, 310.315.000 TL'si arazi vergisi ve 16.193.000 TL'si de çevre temizlik vergisidir.[\[4\]](#)

2023 yılında "06 Şubat Depremi"nin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi için ihtiyaç duyulan parasal kaynak nedeniyle yapılan düzenlemeler, sadece bazı istisna ve indirimlerden yararlanan kurumlar vergisi mükelleflerine getirilen ek vergi yükümlülüğü ile "motorlu taşıtlar vergisi" üzerinden ilave vergi alınmasına yönelik olmuştur. Ek vergi, istisna ve indirimlerden yararlanan kurumlar vergisi mükelleflerinin tamamından alınmamış; düzenlemede ayrıntılı bir "ek vergi istisnası" listesi oluşturulmuştur. Depremi yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi için diğer gelir ve servet unsurlarına ise dokunulmamıştır. 2023 yılında istisna ve indirimden yararlanan kurumlar vergisi mükelleflerinden yapılan ek vergi tahsilat toplamı 73.501.770.000 TL; ek motorlu taşıtlar vergisi tahsilat toplamı da 30.076.542.000 TL'dir. Bu tutarlar yukarıdaki tablodaki rakamların içinde yer

almaktadır.

Doğrudan vergiler içinde gelir vergisi ve kurumlar vergisi tahsilatları birbirine yakın tutarlardadır. 2023 yılı sonu itibariyle kurumlar vergisi mükellefi sayısı 1.143.344; gelir vergisi mükellefi sayısı 2.478.134 ve gelir vergisi stopaj mükellef sayısı da 3.962.053'dür.[\[5\]](#)

Yakın zamanlı diğer yıllarda da rakamlarını verdiğimiz 2023 yılından farklı olmayan vergi sistemimiz, esasen tüm halkın tüketimleri doğrultusunda eşit olarak ödediği dolaylı vergiler üzerine kuruludur. 2023 yılında harcama ve işlemler üzerinden alınan söz konusu vergiler, toplam vergi gelirlerinin %65,45'idir. Toplam vergi gelirlerinin %32,89'unu oluşturan gelir üzerinden alınan vergilerde, gelir vergisinin payı %15,42, kurumlar vergisinin payı da %17,47'dir.

Vergi gelirlerine ihtiyaç arttıkça, İktidarın kendisi açısından yönelebileceği en güvenli alan, örgütsüz kitleleri hedeflediği için "dokunulmaz"ı olmayan ve mali anesteziye uygunluğu nedeniyle tepkinin düşük kaldığı KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerdir. Bu nedenle de yapılan tüm acil vergi düzenlemelerinde ana kaynak dolaylı vergiler olmaktadır. Halkın geniş kesiminin ciddi bir ekonomik kriz içinde bulunduğu günümüzde gelir durumuna bakılmaksızın tüketim üzerinden eşit alınan dolaylı vergiler, gelir dağılımını daha da bozmakta, vergi sistemini çarpık hale getirmekte ve toplumsal huzursuzluğu artırmaktadır. Kolay gelirin maliyeti huzursuzluktur.

a- Gelir Vergisindeki Sınır:

Vergi gelirlerinin ayrıntısına baktığımızda, 2023 yılında tahsilatı yapılan 694.044.298.000 TL tutarındaki gelir vergisinin yaklaşık 456.000.000.000 TL'sinin ücretler üzerinden kesinti yoluyla tahsil edilen tutar olduğunu görmekteyiz.[\[6\]](#) Bu tutar, toplam gelir vergisi tahsilatının %65,70'ine tekabül etmektedir. Yani, 2023 yılında ülkedeki

gelir vergisi tahsilatının %65'i çalışan emekçilerin gelirleri üzerinden işveren tarafından yapılan kesintinin devlete ödenmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer kazanç unsurları olan ticari, zirai, serbest meslek kazançlarından, menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarından, değer artış kazancı ve arızı kazançlardan ödenen gelir vergisi tutarının tamamı, toplam gelir vergisi tahsilatının %35'i kadardır. Dolayısıyla gelir vergisindeki tahsilat önemli ölçüde çalışanların ücretlerinden kesilen vergiye dayanmaktadır. Gelir dağılımının ciddi biçimde bozuk olduğu ülkemizde, ekonomik güçleri önemli ölçüde kayba uğrayan ve büyük kısmı asgari ücret ve asgari ücret civarında kazanç elde eden çalışanların üzerindeki vergi yükünün daha da artırılması neredeyse imkansızdır.

TÜİK verilerine göre 2024 yılı Mayıs ayı itibariyle ülkemizdeki ücretli çalışan sayısı 15.669.792 kişidir. Çalışanların önemli bir kısmı bahsettiğimiz gibi asgari ücret civarında gelir elde etmektedirler. DİSK'in "Asgari Ücret" çalışmasına göre, çalışanların %69,0'u asgari ücretin %50 fazlası ve altında bir ücret elde etmektedir. Asgari ücretin 2 katı ve altında ücret geliri elde edenlerin oranı ise %81,9'dur.[\[7\]](#) Asgari ücret tutarı, ülkemizde son derece düşüktür. Eurostat istatistiklerine göre, 2024 yılı Haziran ayı itibariyle asgari ücret tutarı açısından Türkiye 30 ülke arasında 24. sıradadır. Türkiye'den daha düşük asgari ücret ödeyen ülkeler Sırbistan, Karadağ, Arnavutluk, Kuzey Makedonya, Moldova ve savaş halindeki Ukrayna'dır. Oysa, 2014'te aynı tabloda Türkiye 14. sıradaydı.[\[8\]](#)

Bu şartlar altında yapılacak değişikliklerin sınırı ve içeriği bellidir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi gelir vergisi kapsamında yönelinebilecek mükellef grubu ticari kazançlar, zirai kazançlar, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iradı elde edenler ve değer artışı kazancı elde edenlerdir. Ancak, gayet örgütlü hareket eden ticaret erbabının, çiftçilerin ve sermaye geliri elde edenlerin daha yüksek oranda vergilendirilmesi, zaman zaman gündeme gelse de,

ülkenin siyasi yapısı ve İktidarın dayandığı seçmen kitlesi ve gösterilen tepkiler nedeniyle hiçbir zaman gerçekleşmemiştir. Bundan dolayı yıllar içinde etkin olarak vergilendirilemeyen bir mükellef grubu oluşmuştur. Bunun yanında hiç vergilenmeyen kayıt dışı faaliyetin boyutu da yıllar içinde sürekli artan bir seyir izlemektedir. Kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına almak için gösterilen çabalar sadece lafta kalmış, etkin bir önlem alınmamıştır. Ortada “dokunulamayan” bir mükellef kitlesi vardır. Kaldı ki, ekonomik krizin getirdiği durgunluk ilave bir vergilemenin son derece olumsuz etkilerinin oluşmasına yol açmaktadır. Bu nedenlerle, gelir vergisi sisteminde sınıra gelinmiştir ve İktidarın önündeki büyük duvar bir türlü aşılamamaktadır.

b- Kurumlar Vergisindeki Sınır:

Kurumlar vergisine baktığımızda, toplam vergi gelirlerinin %17,47’si buradan elde edilmektedir. 2023 yılı kurumlar vergisi tahsilat tutarı 786.318.167.000 TL’dir. Kurumlar vergisinde en çok vergi ödeyen ilk 100 mükellef belli olmuştur.[\[9\]](#) Büyük kısmı finans kuruluşu olan söz konusu ilk 100 kurum, devletin elde ettiği toplam kurumlar vergisi gelirinin yaklaşık %30’unu ödemiştir. 2023 yılı sonu itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi sayısının 1.143.344 olduğunu dikkate alırsak, kalan mükellefler toplam kurumlar vergisi tutarının yaklaşık 550.000.000.000 TL’sini ödemiştir. İlk yüz mükellefi dışarıda bıraktığımızda, mükellef başına düşen kurumlar vergisi tutarı ortalama olarak yıllık 481.000 TL; aylık 40.083 TL’dir. Kurumlar vergisinin toplam vergi gelirleri içinde düşük olmasının en büyük nedeni, Kurumlar Vergisi Kanunu’nda yer alan istisna ve indirim uygulamalarıdır. Kurumsallaşmayı teşvik etmek, sermayenin verimli kullanılmasını özendirmek, uluslararası rekabette yerli firmaları desteklemek amacıyla getirilen söz konusu istisna, indirim ve muafiyetler, kurumlar vergisi tahsilatını önemli ölçüde düşürmektedir. Yıllardır uygulanan ve artık ticari hayatın “normal”i haline gelen istisnalar üzerinde

düzenleme yapmak, gelen tepkiler nedeniyle İktidar açısından zorluk oluşturmaktadır. Dolayısıyla, kurumlar vergisi uygulamasında da hareket alanı son derece daralmış, “dokunulmaz alan” düzen içindeki yerini iyice sağlamlaştırmıştır.

c- Servet Vergilerindeki Sınır:

Vergi sistemindeki tıkanmanın boyutu ortadadır. Vergilendirme araçlarının kullanım olanağının daralması, vergilendirmede çaresizliği de beraberinde getirmektedir. Vergilendirilebilecek alanlara baktığımızda, asıl büyük dokunulmazlığın adı bile anılmayan “mülkiyet üzerinden alınan vergiler”de olduğunu görmekteyiz. Servet vergisi olarak da adlandırabileceğimiz bu alanda alınan vergiler, toplam vergi gelirinin ancak %1,66’sı kadardır. Emlak vergisini de dahil ettiğimizde, bahsettiğimiz “dokunulmazlık” durumu değişmemektedir. Veraset ve intikal vergisi, motorlu taşıtlar vergisi ve değerli konut vergisinden oluşan mülkiyet üzerinden alınan vergiler, toplam içinde hissedilmeyecek kadar küçüktür. Oysa, kayıtdışı ekonominin devasa boyutlara ulaştığı ülkemizde küçük bir kitlenin elindeki servet birikimi olağanüstü boyutlardadır. Serveti, gelirin birikmiş hali olarak tanımlarsak, herhangi bir “dokunulmaz” alan yaratmaksızın, objektif ve adil bir vergilendirme olması koşuluyla burada büyük bir potansiyel vardır. Bu alan yıllardır, üzerinde tartışma yapılmaksızın, gündeme bile getirilmeksizin hiçbir şekilde vergilendirilmemektedir. Bu konuda son yıllarda yapılan tek ve en cesur girişim “Değerli Konut Vergisi”dir. İlk düzenleme yapıldığında büyük yankı uyandıran, günlerce tartışılan ve 2021 yılından itibaren uygulanmaya başlayan “Değerli Konut Vergisi”nden 2023 yılı içinde elde edilen hasılat yalnızca 75.208.000 TL’dir. Bunun toplam vergi gelirleri içindeki payı ise sadece “yüzbinde bir”dir. Burada da istenilen amaç gerçekleşmemiş, değerli konut sahiplerine dokunulamamış, servet vergisi kapsamında minicik de olsa somut bir adım atılamamıştır.

Mülkiyet üzerinden alınan motorlu taşıtlar vergisi ise kaynağa ihtiyaç duyulan alanlarda en çok müdahale edilen alandır. Son olarak “6 Şubat Depremi”nin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi için düzenleme yapılan iki konudan birisi motorlu taşıtlar vergisidir. Bu alanda vergiye muhatap olan kişi sayısı da oldukça yüksektir. 2024 yılı Ocak ayı itibariyle ülkedeki binek otomobil sayısı 15.344.449, motosiklet sayısı 5.153.419, kamyonet sayısı 4.516.479, kamyon sayısı 955.409, minibüs sayısı 492.180, otobüs sayısı 202.662 ve özel amaçlı taşıt sayısı 86.855’tir.[\[10\]](#)

Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu 18.02.1963 tarihlidir. Bu Kanundan önce 28.02.1957 tarihli ve 6936 sayılı Hususi Otomobil Vergisi Kanunu uygulanmaktaydı. Anılan Kanun’un gerekçesinde, getiriliş amacı olarak aynen aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır:

“Vatandaşların Devlet masraflarına mali iktidarları ile mütenasip şekilde iştirak etmeleri lazım geldiği herkesçe kabul edilen bir vakiydir. Bu prensipin gerçekleşmesi için, şahsi vergilerin başında gelen gelir vergisi, mükelleflerin hakiki kazanç ve iratları göz önünde tutulmak suretiyle hesaplanmakta ve daha yakın bir adalet tesisi için de geçim indirimi gibi prensiplere yer verilmektedir.

Bununla beraber bir kısım memleketler, gelir vergisinin yanı başında mali takatin belirtisi ve muayyen seviyenin üstündeki yaşayışın alameti olan bazı mevzuları da vergilendirmek yoluna gitmişlerdir. Bir kısım yabancı memleketlerde tatbik edilen Otomobil Vergisini buna misal olarak göstermek mümkündür.

Takdim kılınan tasarı ile bizde de, mali imkanları muayyen bir seviyenin üstünde bulunan vatandaşlara sahib oldukları hususi binek otomobillerinden vergi alınması derpiş edilmektedir. Bu suretle Devlet masraflarına iştirak hissesi olan verginin, vatandaşlar arasındaki tevziinin daha adil esaslara matuf tedbirlerden birinin daha alındığına kaani bulunmaktayız...”.

İlk esasları 1957 yılına giden Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nun getiriliş amacı, dönemine göre ancak ve ancak belli gelir seviyesinin üzerindeki kişilerce satın alınması mümkün görünen ve "normal" yaşam içinde sıradan olmayan bir servet unsurunun vergilendirilerek, "adil" bir vergilendirme sisteminin oluşturulmasıdır. Otomobil halen pahalı olmasına rağmen, 1957 yılındaki ortam ile karşılaştırılamayacak kadar sıradanlaşmış ve ihtiyaç haline gelmiş bir üründür. Günümüzde sıradan bir otomobili önemli bir servet unsuru olarak görmek mümkün değildir. Motorlu taşıtlar vergisinin servet vergileri içinde en rahat karar alınan unsur olmasında da sınırlı sayıda örgütlü bir kitleden ziyade, birlikte hareket etmesi zor olan çok sayıda kişinin taşıt sahibi olması etkili olmuştur.

III- SONUÇ:

Ülkemizin vergi sistemi var olan düzen içinde çok sayıda "değiştirilemez" unsur içeren statik bir yapıya dönmüştür. Tüm zafiyetleri ve çarpıklığına karşın, "dokunulamaz" yapı nedeniyle halihazırdaki vergi sistemi üzerinde seçmen oyuna ihtiyacı olan İktidarın radikal bir tasarrufta bulunması imkansız görünmektedir. Ülkenin tarihinde yaşadığı en ciddi ekonomik krizlerden birinin getirdiği kamu finansmanı ihtiyacı için "vergi" önemli bir araç olmasına karşın, açıkladığımız nedenlerle olumlu sonuçlar yaratan kararlar alınamamaktadır. Acil durumlarda üzerinden vergi alınacak alanlar, örgütsüz geniş kitlelere hitap eden başta KDV ve ÖTV olmak üzere dolaylı vergilerle, mülkiyet üzerinden alınan motorlu taşıtlar vergisi olmaktadır. Çalışanlar üzerindeki sosyal güvenlik primleri de örgütsüz büyük bir kitleyi ilgilendirmesi ve önemli bir tepki gelmesi ihtimalinin düşüklüğü nedeniyle diğer bir kaynak unsuru olarak sıklıkla gündeme gelmektedir. Kaldı ki, ekonomik kriz dönemlerinde, enflasyon ve durgunluğun etkisiyle gelir üzerinden alınan vergilerde de dolaylı vergilerde de çok sayıda olumsuz etki doğmaktadır. Olumsuz etkilerin en az olduğu alan, gündeme bile gelmeyen servet vergileridir.

Bu nedenlerledir ki, kurgulanan düzen içinde ortada İktidar için aşılması çok zor olan bir “Vergilendirme Çaresizliği” vardır.

[\[1\]](#)

https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_1.xls.htm

[\[2\]](#)

https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/HTML/VI/0ECD/Tablo_1.htm

[\[3\]](#)

<https://muhasebat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-butce-istatistikleri>

[\[4\]](#)

<https://muhasebat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri>

[\[5\]](#)

https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/user_upload/VI/20241.htm

[\[6\]](#)

http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/Sad3A+2023_faaliyet_raporu.pdf

[\[7\]](#)

<https://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2023/12/ASGAR I-UCRET-2024-RAPOR.pdf>

[\[8\]](#)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics

[\[9\]](#)

https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/user_upload/VI/20241.htm

ad/VI/2023kurumlar_ilk_yuz.html

[\[10\]](#)

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Motorlu-Kara-Tasitlari-0cak-2024-53453>